

גמ"ר 11147/08/19 - פרקליטות מחוז צפון- פלילי נגד חנניה אזולאי ע"י

בית משפט השלום לתעבורה בנוף הגליל-נצרת

גמ"ר 11147-08-19 פרקליטות מחוז צפון- פלילי נ' אזולאי
תיק חיצוני:

לפני	כבוד השופטת יסמין כתילי
המאשימה	פרקליטות מחוז צפון- פלילי
נגד	
הנאשם	חנניה אזולאי ע"י עו"ד וליד גאנם

הכרעת דין

ביום 27/12/23, ניתנה הכרעת דין לפיה הרשעתי את הנאשם בעבירה המיוחסת לו. להלן נימוקי הכרעת הדין.

האישום

1. הנאשם הועמד לדין בגין עבירת גרם מוות ברשלנות - לפי סעיפים 64 ו- 40 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א - 1961 (להלן - **הפקודה**).

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 27/4/19 נהג הנאשם באוטובוס של חברת "נתיב אקספרס" בקו 992 (להלן - **האוטובוס**) מצומת מירון לירושלים. הנאשם נסע על כביש 866 מכיוון כללי צומת מירון לכיוון צומת 7, ובסמוך לשעה 22:30 הגיע לתחנת האוטובוס של יישוב מירון (להלן - **התחנה**), עצר את האוטובוס במפרץ החנייה הסמוך לתחנה כשחזית האוטובוס לכיוון דרום. באותה עת מזג האוויר היה נאה, ראות לילה טובה עם תאורה במקום, כביש אספלט תקין, דרך בין עירונית בה המהירות המרבית המותרת 80 קמ"ש. הכביש דו סטרי, נתיב נסיעה אחד לכל כיוון המופרד באמצעות קו הפרדה רצוף. באותה עת עמד בכביש, במפרץ החנייה הסמוך לתחנה, מאחורי האוטובוס מאיר ארביב ז"ל (להלן - **המנוח**). ג'ורג' ג'ובראן - הסדרן בחברת נתיב אקספרס, שהיה בסמוך לתחנה, הורה לנאשם לחזור לתחנת המוצא של קו 992 הנמצאת צפונית לתחנה בצומת מירון. לשם כך, הנאשם החליט להסיע את האוטובוס לאחור עד הכיכר הסמוכה מרחק של כ- 30 מטרים זאת במקום לנסוע לצומת הקרוב בו הוא רשאי לבצע פניית פרסה ולחזור לתחנת המוצא. הנאשם נהג את האוטובוס בקלות ראש וברשלנות מבלי שנקט באמצעים סבירים למנוע פגיעה, מבלי שווידא שאין איש מאחורי האוטובוס, מבלי שדאג לאדם שיכוונו ומבלי שאורות הרברס, מצלמת הרברס, וזמזם המתריע על נסיעה לאחור פעלו. במהלך נסיעתו לאחור, פגע הנאשם עם האוטובוס במנוח שעמד בכביש במפרץ החנייה הסמוך לתחנה. המנוח נפל אל מתחת לאוטובוס והנאשם המשיך בנסיעה אחורנית תוך שהוא גורר את המנוח מרחק של כ- 14 מטרים. כתוצאה מכך המנוח נפטר במקום. כן נטען בכתב האישום כי מותו של המנוח נגרם כתוצאה מנהיגתו הרשלנית של הנאשם שבאה לידי ביטוי בחוסר שימת לב לחיי אדם, הסעת

האוטובוס אחורנית שלא לצורך ולמרחק רב, מבלי שנקט באמצעים הדרושים בנסיבות כדי למנוע סיכון או פגיעה,

המחלוקת

3. הנאשם לא כפר בזמן, במקום, או בתנאי הדרך. הנאשם אף לא חלק כי נסע לאחור ללא מכוון. המחלוקת בין הצדדים הצטמצמה לשאלה האם היה מגע בין האוטובוס למנוח והאם הנאשם גרם למותו של המנוח. למען הדיוק, במענה לכתב האישום, הנאשם כפר באופן כללי ורק עם תחילת שמיעת העדים, מיקד ב"כ הנאשם את המחלוקת (עמ' 5 לפרוטוקול שורות 27-28).

4. בהקשר זה אוסיף כי הנאשם לא סיפק גרסה ברורה ואחידה, אלא התמקד בביסוס הספק. במהלך שמיעת הראיות העלה הנאשם את האפשרות כי המנוח נפל מסיבה שאינה ברורה ולא כתוצאה מפגיעה באוטובוס, ובהמשך, במסגרת עדותו העלה אפשרות אחרת, לפיה המנוח נפגע מרכב שהיה מאחורי האוטובוס. בסיכומים, טען הנאשם כי על בית המשפט להידרש לשאלות האם המנוח נגרר מרחק של 14 מטר כמפורט בכתב האישום; האם פיסת הבד מתחת לאוטובוס שייכת למנוח; והאם המנוח בשים לב למימדיו הגדולים יכול להיכנס מתחת לאוטובוס. כן טען הנאשם בסיכומיו כי על בית המשפט לקבוע מהי סיבת המוות, שכן, לטעמו, ייתכן שהדבר נגרם כתוצאה מהטיפול הרפואי של הצוותים הרפואיים בזירה. הנאשם הצביע בנוסף על מחדלי חקירה שלטעמו מעוררים ספק באשמתו, וביניהם; העדר עד ראיה שראה את המנוח מתחת לאוטובוס, אי בדיקת מידות האוטובוס ומימדי המנוח, אי חקירת אשתו של המנוח לעניין מצבו הבריאותי ערב התאונה ואי ביצוע נתיחת גופה ופענוח CT.

5. לאחר שבחנתי את כלל הראיות בתיק, שמעתי מרבית העדים (שכן התיק הועבר אלי ממותב אחר בפניו העידו חלק מהעדים) ועיינתי היטב בפרוטוקולי העדויות שלא נשמעו לפניי, נתתי דעתי לסיכומי הצדדים, שקלתי ובחנתי והגעתי לכלל מסקנה כי המאשימה הצליחה להוכיח את אשמתו של הנאשם מעבר לכל ספק סביר.

6. בשלב ראשון אתייחס לעדויות לצורך הכרעה בשתי שאלות:

א. האם הנאשם פגע במנוח במהלך נסיעתו לאחור?

ב. האם אורות רברס, זמזם רברס ומצלמת רברס עבדו בזמן הנסיעה לאחור?

המסגרת העובדתית

ראיות התביעה

העד איליה יוסף שלג

7. העד, כבן 15 באותה עת, נכח בזירת התאונה בזמן אמת העד סיפר כי היה עם חבר בצומת מירון סמוך "לחומס אליהו" לכיוון המפרץ של האוטובוס. העד ספר: "...פתאום שמענו "בום" מסתכלים ורואים את האוטובוס נוסע

רברס, ראינו בן אדם נופל, ישר רצנו אליו, הגענו בדיוק הנהג ירד, מי שנפגע היה באמצע הכביש, חבר הלך להביא טלפון, הורדתי את החולצה ישר שמתי לו אותה בראש, הגיעו אמבולנסים ומשטרות וניסו להחיות אותו ולא הצליחו, הגיעה חברת קדישא, הביאו לי מגבונים לנקות את הידיים, היה איזה 03:00-04:00 בבוקר, הביאו לי חולצה" (עמ' 60 שורות 22-27).

לעד הוצג שרטוט שערך במסגרת גביית הודעתו במשטרה (ת/34) והצביע על המקום בו עמד. העד מסר שוב: **"שמענו את ה"בום" ראינו את הבן אדם נופל אחורה והנהג נוסע רברס, ישר רצנו לשם הזזנו אותו לשוליים אני והנהג וישר שמתי לו את החולצה על הראש"**. עוד מסר העד כי המנוח עמד בתוך המפרץ על הכביש, האוטובוס הגיע אחרי כמה דקות, המנוח עמד מאחורי האוטובוס ותפס טרמפים עובר לתאונה. העד מסר כי בזמן האירוע הפנים שלו היו לכיוון תחנת האוטובוס והיה במרחק 20-25 מטרים ממקום התאונה. העד חזר וסיפר כי בעודו מעשן סיגריה עם חברו, שמע רעש של פגיעה, ראה את האוטובוס נוסע נסיעה אחורנית ועצר במקום. העד נתבקש לתאר את "הבום" ששמע ובתשובה מסר: **"משהו נכנס במשהו אחר, רכב שאולי נכס בעמוד, רעש של פגיעה" והדגים צורה של אגרוף** (עמ' 61 שורה 12). העד מסר כי כששמע את "הבום" רץ לכיוון המנוח, הנאשם ירד מהאוטובוס באופן מיידי והשניים הזיזו את המנוח לכיוון השוליים. העד נשאל מדוע הזיזו את המנוח ובתשובה מסר כי מאחר שהמנוח היה באמצע הכביש וכי עבר רכב. העד לא זכר אם הזזת המנוח היתה ביוזמתו הוא או ביוזמת הנאשם. כשעומת עם דבריו במשטרה לפיהם ההזזה היתה ביוזמת הנאשם, השיב כי בזמן החקירה זכר טוב יותר. העד תיאר שכשהגיע למנוח הבחין כי ירד לו דם מאיזור הראש. העד מסר כי כשהנאשם ירד מהאוטובוס הוא וחברו שאלו את הנאשם מה קרה ובתשובה מסר להם כי מצלמת הרברס לא עבדה. עוד מסר העד כי אחרי "הבום" האוטובוס עצר, נסע "טיפה" קדימה ונעצר שוב (עמ' 63 שורה 33 עמ' 64 שורה 3). העד נשאל אם שמע צליל או רעשים כלשהם לפני "הבום" והוא שלל זאת. העד מסר כי נשאר בזירה עד שהשוטרים עזבו את המקום.

בחקירה הנגדית העד מסר כי כשהבחין במנוח נופל הוא (המנוח) היה במרחק של כמטר וחצי עד שני מטרים מהאוטובוס. העד חזר ואמר כי שאחרי הבום ראה שהאוטובוס התקדם קצת קדימה. העד עומת עם הטענה שהוא לא יכול להגיד אם מקור "הבום" היה אוטובוס או רכב אחר ובתגובה, השיב העד כי לא היה רכב אחר. כשעומת עם הטענה כי הוא לא יכול להגיד ש"הבום" הוא כתוצאה מפגיעה בבנאדם, השיב העד **"אני מאמין שכן, אני שמעתי את ה"בום" וראיתי את [הבן] נופל, המסקנה המתבקשת זה האוטובוס אני לא ראיתי את התאונה...."** (עמ' 66 שורות 17-18) העד עומת שוב עם הטענה ובתשובה מסר **"אני לא יכול להגיד מה שלא ראיתי"**. (עמ' 66 שורה 29). העד נשאל היכן הבחין בדם בגוף המנוח ובתשובה מסר בחלק העליון של הראש. כשעומת עם דבריו העד **בניה סופר** לפיהם הוא (העד **בניה**) ראה דם באצבעות, מסר כי הוא ראה כמות גדולה של דם יוצאת מהראש ולא מהידיים. העד תיאר את המנוח כאדם גדול, חרדי, לבש חליפה בצבעי שחור לבן, אשר התהלך רגיל, לא בעזרת מקל ולא התנדנד. עוד מסר העד כי לפני האוטובוס היה רכב עם מנוע דומם והפנה לשרטוט ת/34. העד שב והדגיש כי אחרי "הבום" האוטובוס נסע מעט קדימה ועצר. העד נתבקש להסביר כיצד לא ראה את הפגיעה בהינתן שפניו היו לכיוון התחנה ובתשובה מסר כי **"הייתי מעשן סיגריה זה חיים רגילים, אתה לא מצפה שיקרה אסון, עמדנו דיברנו עישנו סיגריה ואז שמענו "בום" ישר רצנו רק כשקורה אתה שם לב"** (עמ' 69 שורות 7-8). עוד מסר העד כי המנוח השמיע קולות והתעלף בעודו אוחז בו ובתוך שניות הגיעו מד"א וקבעו את מותו.

בחקירה חוזרת נשאל העד לגבי מיקום המנוח ובתשובה מסר כי אחרי הפגיעה המנוח היה לכיוון אמצע הכביש ולכיוון

תחילת המפרץ, וכי הוא לא היה בתוך השול. עוד נשאל העד בחקירה חוזרת באיזה שלב הבחין באוטובוס נוסע אחורנית ובתשובה מסר :

ברגע שהיה את הפגיעה היה כזה גרירה, הוא נסע קדימה כזה אחרי. אני מדבר [עם] חבר שלי שומע "בום" מסתכל לכיוון, האוטובוס בולם, הוא נסע קדימה, הוא בלם את האוטובוס ונסע כמה מטרים קדימה (עמ' 70 שורה 32-30). עוד מסר העד כי האוטובוס בלם בנסיעה אחורנית.

העד הותיר בי רושם אמין. העד מסר תיאור מדוייק של המנוח ושל הזירה, השרטוט תואם את התיאור שמסר ועולה בקנה אחד עם השרטוט שנערך על ידי הבוחן ת/13. תיאור מקום הדימום (החלק העליון של הראש), עולה בקנה אחד עם תמונות הגופה (תמונה 18 בת/41). העד לא הגזים בתיאור ונמנע מלספר דברים שלא ראה. הוא הדגיש כי לא ראה את הפגיעה אך ממכלול הנסיבות הוא הסיק שהאוטובוס פגע במנוח. העד תיאר התרחשות האירועים באופן כרונולוגי. מסר כי הוא שמע "בום" ואחר כך ראה שהמנוח נופל. דבריו של העד לא נסתרו, עדותו הגיונית, קוהרנטית ומשתלבת עם יתר הראיות. בין העד לנאשם אין היכרות מוקדמת, לא נטען כי יש לו עניין לטפול עליו אשמת שווא ואין לו כל אינטרס גלוי בתוצאה. על כן אני נותנת אמון מלא בעדותו.

העד בניה סופר

8. העד סיפר כי ביום האירוע נסע ברכב עם אשתו, ובהגיעם למירון הבחין בשלושה ילדים מסמנים לו לעצור, עצר את הרכב והבחין במנוח על הרצפה, ערך בדיקה ומצא כי המנוח היה עם דופק. הוא הניח חולצה מאחורי הראש וכעבור כשבע דקות הגיעו כוחות הצלה. העד סיפר כי המנוח היה במרחק בין 1-3 מטרים מהאוטובוס. הוא מסר כי המנוח היה בחלק האחורי של האוטובוס, על הכביש באמצע הטרמפיאדה. העד התקשה לזכור חלק מהדברים שמסר במשטרה. העד אישר שראה את המנוח מדמם. כשנשאל אם הנאשם אמר דבר בפניו, הוא השיב : **אם אני זוכר נכון או ש"הוא קפץ לי לכביש" או ש"זה היה ברברס"** (עמ' 55 שורה 20) **ובהמשך מסר " אם אני זוכר נכון זה היה "הוא קפץ לי לכביש" "** (עמ' 55 שורה 22). העד התקשה להיזכר בפרטים מהאירוע. בחקירתו הנגדית, לאחר שנשאל מספר פעמים על אודות מיקום הדימום, מסר כי זכור לו שהמנוח דימם בכריות ואצבעות הידיים. העד חזר ואמר בשתי הזדמנויות כי זכור לו שהנאשם אמר כי המנוח "קפץ" לו לכביש.

הגם שהעד התקשה לזכור חלק מהפרטים אך עדותו עולה בקנה אחד ומחזקת את עדות העד איליה. דבריו כי הבחין בדימום בכריות ואצבעות הידיים אין בהם כדי להחליש גרסת העד איליה שכן התמונות מתעדות חבלות בכפות הידיים, במיוחד בכף יד ימין בה נראה קילוף של העור (תמונות 4 ו- 19 בת/41). העד חזר ואמר כי זכור לו שהנאשם אמר שהמנוח קפץ לו לכביש ודבריו לא נסתרו. מדובר בעד אובייקטיבי, בינו לבין הנאשם אין היכרות מוקדמת. העד הותיר בי רושם אמין, תיאר את אשר ראה וזכר, מכאן אני נותנת לעדותו מלוא המשקל.

העד שמעון אטדגי

9. העד הגיע לזירת האירוע ברכב פרטי, הבחין במנוח על הרצפה ללא דופק והתחיל לבצע החייאה. מסר כי היה הראשון להגיע והיו עוברי אורח שעצרו במקום ובהמשך הגיע אמבולנס. העד לא ידע אם המנוח הוזז אך שמע מאנשים שהזיזו את המנוח. העד נשאל אם הבחין בסימני חבלה בגוף המנוח וענה בחיוב בצינו כי **"כל היד היתה דם"** (עמ' 28 שורה 16). העד מסר כי הבחין בקרע במעיל אך לא ידע לומר אם הקרע נגרם כתוצאה מהתאונה או

מגזירה שביצעו אנשי מד"א. עם זאת, העד שלל את האפשרות שהדימום נגרם מטיפול רפואי.

עדותו של העד הגיונית ומשתלבת עם יתר העדויות של הפרמדיקים שהגיעו לזירה כפי שיפורט בהמשך, תיאור החבלה ביד תואם תיעוד החבלה ביד בת/41.

העד אורן נאמן

10. הינו פרמדיק של מגן דוד אדום. הוגשו באמצעותו דוח רפואי, הכרזת מוות ותעודת פטירה (ת/35, ת/36 ו-ת/37). בת/35 בו ציין כי כשהגיע לזירה צוות כוננים היו מבצעים החייאה, המנוח סבל מחבלות בגפיים וחבלת ראש קשה עם דימום אישונים מורחבים ללא תגובה. לאור אסיסטולה במוניטור, הוכרז מוות באישור רופא. העד רשם בת/35 כי המנוח לקה בדום לב כתוצאה מטראומה. בעדותו בבית המשפט העד חזר על הדברים שתיעד בת/35 וסיפר כי כשהגיע לזירת האירוע, הבחין במנוח פצוע אנוש ללא סימני חיים. העד נתבקש להסביר את הסתירה בת/35 בעניין ההחייאה, כאשר בתחילת המסמך רשום כי בוצעה למנוח החייאה אך בהמשך נרשם ההפך. העד הסביר כי צוות כוננים וחובשים אינם פרמדיקים, אינם רשאים להימנע מביצוע החייאה ואינם מכריזים על מוות ולכן הם ביצעו החייאה. לעומת זאת, הוא, בהיותו פרמדיק ולאחר קבלת אישור מרופא, לא ביצע החייאה והכריז על מוות. בחקירתו הנגדית מסר העד כי נראו על המנוח סימני מוות וודאיים. בחקירתו הסביר כי לומדים על חבלה רב מערכתית כשנפגעים יותר משני "מקומות" כתוצאה מטראומה. העד התייחס לקביעת סיבת המוות - דום לב, והסביר כי כשהגיע למנוח, והבחין במצבו (אישונים מורחבים ללא תגובה, פגיעת ראש ודימום), שיער כי נפטר בשל דום לב. העד מסר כי אינו יכול לדעת מתי אירע דום הלב ביחס להגעתו. עוד מסר העד כי נפילה על הראש יכולה לגרום לדום לב וכי הבחין בשברים, בין היתר, ביד שמאל (ת/35).

מדובר בעד אובייקטיבי, איש מקצוע, אשר העיד על פעולות שביצע במסגרת מילוי תפקידו. ענה לשאלות באופן ענייני וסיפק הסברים הגיוניים.

העד צביקה לבל

11. הינו נהג האמבולנס, ערך מזכר - ת/2. העד ציין בת/2 כי בוצעו פעולות החייאה שבמהלכן המנוח הופשט על ידי חיתוך בגדים במספרים רפואיים. כן ציין העד שלאחר קביעת מותו של המנוח, הוא העביר את בגדיו ונעליו לבוחן. העד עומת בחקירה ראשית עם דברי העד אורן מהם עולה כי לא בוצעו פעולות החייאה. בתשובה, מסר העד כי אורן הינו חלק מצוות טיפול נמרץ ובתור שכזה הוא רשאי על סמך תמונת מצב להמשיך את החייאה או לקבוע מוות. לעומת זאת הוא אינו מוסמך לא לבצע החייאה. בחקירתו הנגדית מסר העד כי אינו יכול לקבוע סיבת מוות והוסיף כי מהרגע הראשון כשהגיע, המנוח היה ללא דופק. העד נשאל אם קיים סיכוי שחתיכות מבגדי המנוח נשארו בזירה בטעות ובתשובה מסר "**להבטיח אני לא יכול להבטיח כלום**" (עמ' 8 שורה 17). בחקירה חוזרת מסר העד כי במהלך ההפשטה לא התפזרו בגדים אבל ייתכן שהדבר קורה במהלך החיתוך אך הוסיף כי לאחר קביעת המוות, כל הבגדים נאספו. דבריו של העד עולים בקנה אחד עם דברי העד אורן. העד ענה בכנות כי אינו יכול להבטיח שחתיכות בד נשארו בזירה בטעות. בדומה לעד אורן, הינו עד אובייקטיבי, אינו מעוניין, מסר עדות על אודות פעולות שביצע במסגרת מילוי תפקידו.

העד רס"ב אריאל סגל

12. העד הוא סייר בנקודת המשטרה מירון. ערך דוח פעולה - ת/3. ת/3 רשם כי הגיע למקום כעבור כעשרים וחמש דקות, וזיהה צוות מד"א מבצעים החייאה במנוח. כן רשם כי בבדיקה עם הנאשם, הוא מסר לו כי נסע לאחור וכנראה פגע במנוח. העד נחקר בבית המשפט, ובחקירתו חזר על דבריו כי הנאשם אמר שנסע לאחור וכי כנראה פגע במנוח. העד הדגיש כי הנאשם אמר לו את הדברים בוודאות והוסיף כי הוא היה הראשון שדיבר עם הנאשם. העד מסר כי המנוח שכב כשני מטרים מאחורי האוטובוס. עוד מסר העד כי לאחר מכן הגיע השוטר חליבה והוא העביר לו את הטיפול. מדובר בעד אובייקטיבי, בחקירתו הנגדית דבריו לא נסתרו.

העד רס"ב מוטי חליבה

13. העד הינו חוקר בתחנת המשטרה בצפת. ערך מזכר - ת/1. בת/1 רשם העד כי הגיע למקום, הבחין באוטובוס כאשר חלקו בתוך המפרץ של התחנה וחלקו האחר - השמאלי בכביש. מאחורי האוטובוס היו צוות מד"א ועוברי אורח. צוות מד"א הצביעו לעד על סימן אדום סמוך לחלקו האחורי של האוטובוס. העד פגש בנאשם ולשאלתו מה אירע, ענה הנאשם כי נסע ברברס בהתאם להוראת הסדרן ופגע בבן אדם. עוד רשם העד בת/1 כי הוא הזהיר את הנאשם והוסיף כי התרשם שהנאשם אינו מרוכז והמום. העד נחקר בחקירה נגדית, חזר על דבריו אך הדגיש כי הגם שהנאשם היה המום, הוא תיקשר, הבין וסיפר מה שקרה. כמו כן העד הסביר כי על אף שהדברים תועדו בת/1 בסדר הפוך, בפועל, הוא הזהיר את הנאשם לפני התשאל. כשהעד עומת עם טענת הנאשם כי הוא לא הוזהר ולא אמר את הדברים, השיב העד "**הוא משקר**" (עמ' 4 לפרוטוקול 4/3/20). דבריו של העד לא נסתרו, הוא חזר ואישר כי הזהיר את הנאשם. מדובר בעד אובייקטיבי והדבר לא נסתר.

רס"ר אהרון ברדה

14. העד הינו שוטר במשטרת תנועה ארצית בראש פינה. העד ערך דוח פעולה - ת/38 ממנו עולה כי הגיע לזירה לאחר שהיו כבר כוחות הצלה והמנוח הועלה לאמבולנס. העד ציין בת/38 כי הנהג מסר לו שהוא נסע "בדרדור" אחורנית כדי להגיע לתחנת האוטובוס בכביש 89 על פי הוראת הסדרן. בחקירה הנגדית נשאל אם הזהיר את הנאשם ובתשובה ענה בשלילה ומסר כי הוא לא תיחקר את הנאשם.

העד ד"ר קונסטנטין זייצב

15. העד הינו רופא במכון לרפואה משפטית. ערך חוות דעת - ת/40. העד מסר בחקירה ראשית כי הבחין שעל גוף המנוח היו חבלות קהות. העד הסביר כי חבלות קהות יכולות להיגרם מחפץ קהה. כן מסר כי חבלה קהה יכולה להיגרם מפילה על קרקע ויכולה להיות גדולה (פרוטוקול עמ' 73 שורה 29). העד נשאל אם מצא בין הממצאים, ממצא כלשהו שאינו מתיישב עם נסיבות קרות התאונה כפי שנמסר לעד, היינו; פגיעת אוטובוס, נפילה וגרירה ובתשובה מסר כי לא מצא ממצא שכזה והוסיף כי פגיעת רכב, נפילה וגרירה מתיישבות עם חבלות קהות. העד עומת עם טענת ההגנה לפיה המנוח נפל אך לא נגרר ולא עבר מעליו האוטובוס אלא רק נפל מסיבה שאינה ידועה. בתשובה מסר: "**קודם כל הממצא שהוא בולט נמצא בכף יד ימין, תמונה 19 בדיסק, למשל כאן אני יכול להגיד שהמנוח נפל עם עוצמה, זאת אומרת עם תאוצה בגלל פצע קרע בשורש כף יד ימין שברור שבזמן נפילה אדם נורמטיבי מנסה להתגונן ומנסה למנוע את הנפילה או מנסה למנוע פגיעת ראש ומנסה לבלום באמצעות כף יד, אבל כאן**

רואים איזה תאוצה, בעקבות פצע הקרע שהוא ממש החליק" (פרוטוקול 74 שורות 33-30). עוד מסר העד כי החבלות בכתף ימין, ירך ימין וקרקפת ימין מעידות על נפילה עם תאוצה. והפנה לתמונה 19 בת/41 . עוד מסר העד כי הפצע בכתף ימין יכול להיגרם מנפילה וגם מפגיעת רכב. העד נשאל מה הנתונים שהיה מפיק אילו היתה מבוצעת נתיחה, ובתשובה מסר כי יכול היה לקבוע כיוון פגיעת הרכב וסיבת המוות.

העד נחקר בחקירה נגדית, הופנה לתמונה 1 בת/41 ונתבקש להתייחס לטענה כי מדובר בפצע שנגרם מסכין. העד פסל באופן חד משמעי את האפשרות שהפצע נגרם מסכין והוסיף כי מדובר בפצע שפשוף, הורדה של שכבה ראשונה של העור והוסיף כי פצע שפשוף יכול להיגרם מגרירה על פני קרקע מחוספסת. העד הוסיף כי הפצע יכול להיגרם ממכה של חפץ קשה בעור. העד אמר כי בתמונה 1 בת/41, לא רואים סימני תנועה אם כי כיוון מלמעלה למטה וזאת על פי הצטברות העור. העד פסל את האפשרות שהחבלה נגרמה מציפורניים והוסיף כי החבלה בכף יד ימין הינה חד משמעית מנפילה והפנה לתמונה 19. העד נתבקש להסביר כיצד לא נראו כתמי דם על החולצה של המנוח ובתשובה מסר העד כי לא היו פצעים מדממים. עם זאת יכול להגיד כי מדובר בפצע שפשוף טרי וזאת לפי הצבע. העד מסר כי **כל** הפצעים של המנוח היו טריים. עוד מסר העד כי לא יכול לדעת סיבת המוות. העד נשאל לגבי בדיקות טוקסולוגיות ומסר כי לא נמצאו בדמו של המנוח סמים או אלכוהול. העד שלל את האפשרות שהחבלות שעל גוף המנוח נגרמו כתוצאה מאירוע אלימות. העד שלל שהחבלות נגרמו כתוצאה מתקיפה באמצעות אלה בצינו כי במקרה של תקיפה אמורים להיות סימני מאבק והוסיף כי סימני מאבק נראים אחרת מהסימנים שנראו על המנוח. העד אישר כי אילו נעשה פענוח CT או אילו נותחה הגופה, היה ניתן לדעת סיבת המוות. בחקירה חוזרת מסר העד כי פענוח CT יכול להראות שברים ופגיעות פנימיות, ובהתאם לטיב החבלות הפנימיות, ניתן היה לתת אינדיקציה לגבי אופן קרות הנפילה.

אומנם משלא בוצעה נתיחה, נבצר מהעד לקבוע סיבת מוות, יחד עם זאת מעדות העד עולה כי אופי החבלות מתיישב עם אופן התרחשות התאונה. העד אישר כי לא מצא ממצא שאינו מתיישב עם נסיבות קרות התאונה. העד שלל שהחבלות נגרמו מסכין או מכלי תקיפה כדוגמת אלה, והדגיש כי פצע שפשוף יכול להיגרם מגרירה על פני קרקע מחוספסת. עוד הדגיש העד כי הקרע בכף היד מלמד כי הנפילה היתה עם תאוצה, מכאן שהדבר מתיישב עם נפילה כתוצאה מפגיעת האוטובוס.

מדובר בעד מומחה, הינו עד אובייקטיבי. לא התרשמתי מעדות מגמתית או מתגוננת, כך למשל העד ציין מפורשות כי אינו יכול לקבוע את סיבת מוות. אני נותנת אפוא לעדותו משקל מלא.

העד רס"ב שי מנדל

16. הינו בוחן משטרתי באמצעותו הוגשו דוח בוחן - ת/10, דוח נזקים כולל 2 סקיצות - ת/11 דוח פעולה מיום 28.4.19 - ת/12, תרשים תאונת דרכים - ת/13, לוח תצלומים - ת/14, נספח שדה ראייה לאחור - ת/15, תרשים שדה ראייה לאחור - ת/16, לוח תצלומים שדה ראייה לאחור - ת/17, דיסק תמונות וסרטונים - ת/18, מזכר קבלת פרטי לבוש של הקורבן - ת/19, שוברי רישום מוצגים עם מספרי שקיות מטניר (5 פריטים) - ת/20, דוח זכ"ד מיום 30.4.19 - ת/21, טופס לוואי למוצגים - ת/22, מזכר לגבי שיחה עם עד מיום האירוע - ת/23, מזכר לגבי קבלת סרטון מקצין הבטיחות של החברה (כולל הדיסק) - ת/24, הודעת הנאשם מיום 28.4.19 - ת/25, הודעת הנאשם מיום 21.7.19 (כולל התוכן המודפס) - ת/26, דיסק המתעד את החקירה - ת/27, הודעת הנאשם מיום 19.8.19 - ת/28, דיסק המתעד את החקירה - ת/29.

בת/10 העד תיעד את הממצאים בזירה. על סמך כלל הממצאים והבדיקות העד הגיע למסקנה כי המנוח עמד המפרץ התחנה וכי במהלך נסיעה אחורנית, הנאשם פגע במנוח וגרר אותו על הכביש מרחק של 14.65 מטרים. העד רשם בת/10 הוא למד על מגע בין המנוח לאוטובוס ולכביש לנוכח סימני הגרירה, פיסות הבד מבגדי המנוח שנמצאו על הכביש ובתחתית האוטובוס וסימני ניגוב אבק בתחתית האוטובוס. כן ציין בת/10 כי בבדיקת האוטובוס במקום התאונה עלה כי אורות רברס, זמזום רברס ומצלמת רברס לא עבדו.

בעדותו בבית המשפט, העד התייחס לממצאים בזירת האירוע והפנה לתמונה 8 בת/14 המתעדת סימני גרירה שחורים שנוצרו מנעליו של המנוח, כן הפנה לתמונה 10 שמתעדת קרע בד מבגדי המנוח שנתפס בגשר התחתון של האוטובוס, וסימני ניגוב אבק טרי שנמצאו על כרית האוויר אחורית שמאלית בסמוך למקום בו נמצאה פיסת הבד. העד הפנה לתמונה 17 המתעדת סימנים שחורים מהאספלט על חולצתו של המנוח, ותמונה 18 המתעדת סימני הגרירה שנראו אחרי הזזת האוטובוס. העד מסר כי לפי הממצאים הוא למד כי המנוח עמד במפרץ החניה ושהאוטובוס יצא בצורה אלכסונית העד הדגיש כי סימני הגרירה האלכסוניים מעידים שהאוטובוס נסע בצורה אלכסונית. כמו כן, מסר כי הוא מדד המרחק מתחילת סימני הגרירה ועד סופם ומצא שהמרחק הינו 14 מטרים ו- 65 ס"מ.

העד נחקר בחקירה נגדית, עומת עם הטענה כי כשהגיע לזירה הוא ראה את הסימנים והיה בטוח שהמנוח נדרס במהלך נסיעה אחורנית ונגרר, ובתשובה מסר:

"כשהגעתי לזירה ראיתי ממצאים ראיתי את פרטי בגדיו של הקורבן וראיתי את הזירה ומיקום האוטובוס את כתמי הדם וראיתי שסימני הגרירה של הקורבן מתחילים באופן מאוד חזק והמתחלשים בעת הגרירה לאחור משמע כל הממצאים מובילים לכך שהקורבן נגרר ואני קבעתי שהקורבן נגרר" (עמ' 38 שורה 23-26). העד חזר ואישר כי קבע שהמנוח נגרר מתחת לאוטובוס מאחר שבתחתית האוטובוס נמצאו 2 סימנים; אחד פיסת הבד מבגדיו של המנוח, והשני ניגוב אבק בחלק האחורי שמאלי של האוטובוס. העד נשאל מדוע לא מדד גובה האוטובוס ובתשובה מסר כי לא ראה צורך בכך והפנה לסרטון (ת/18) בו נראה שאדם יכול לזחול מתחת לאוטובוס והוסיף כי החלק האחורי של האוטובוס יותר גבוה.

העד נשאל על אודות שדה הראייה ומסר כי ייתכן שהמנוח עמד בשטח מת בו הנאשם לא יכול להבחין בו. העד מסר כי כשהגיע לזירה המנוח כבר היה מפונה, כן מסר כי לא יכול לקבוע היכן שכב המנוח. יחד עם זאת הוא ציין כי ניתן לקבוע שהמנוח נגרר מרחק מסויים על סמך הסימנים; סימני גרירה ופרטי הלבוש והבד שנתפס בתחתית האוטובוס. העד מסר כי לא ביצע בדיקת התאמה לכתמי הדם שנמצאו בזירה ולא בדיקת DNA מפיסת הבד שנתפסה בתחתית האוטובוס. העד נשאל לגבי סימני נגיעה של הקורבן בחלק האחורי של האוטובוס ומסר כי לא נראו סימני נגיעה והוסיף כי אינו יכול לקבוע באיזה אופן פגע האוטובוס במנוח ולא יכול לקבוע האופן בו עמד המנוח ביחס לאוטובוס (עם הפנים לאוטובוס, על הצד או עם הגב). העד נשאל ממה נגרמו הסימנים השחורים על הכביש והוא השיב כי נגרמו מנעליו של המנוח (עמ' 45 שורה 10). לשאלה מדוע לא בוצעה בדיקת התאמה לנעלים, השיב כי לא נהוג לבצע בדיקה מעין זו והוסיף כי והנעליים והצמיגים הם חומר מסוג פולימר. העד נשאל איך ניתן לדעת אם הסימנים לא נגרמו לפני יום או יומיים ובתשובה הפנה העד לתמונות (תמונות 21-25 בת/14) והוסיף:

"טרם ביצוע העבודה ראיתי על נעליו של הקורבן על סוליית נעליו שפשופים טריים שבועמק החריצים אין סימני אבק, גם בשטח הסימנים היו טריים ואין אבק עליהם.." (עמ' 45 שורות 16-18). העד נשאל שוב כיצד יכול לדעת שהסימנים לא נגרמו מצמיג או נעליים אחרות ובתשובה מסר הסימנים הם טריים. העד מסר כי ניתן להבחין בין סימן טרי לישן על סמך הצטברות האבק. העד נשאל אם הנאשם נסע קדימה ובתשובה מסר כי אינו יכול לקבוע זאת. עוד נשאל העד אם ניתן ללמוד על כך מהטכוגרף ובתשובה מסר כי הטכוגרף אינו מתעד מהירות נמוכה עד 6 קמ"ש. העד נתבקש לאשר כי הוא לא קבע שהמנוח נפגע מהאוטובוס ובתשובה מסר כי הוא מצא שהמנוח נגרר. העד נתבקש להתייחס לאפשרות שהאוטובוס עלה על המנוח לאחר שהוא שכב על הרצפה ובתשובה מסר שיש צורך בהפניית השאלה למי שבדק את הגופה. העד נשאל לגבי בגדיו של המנוח ומסר כי הבחין בקרעים קטנים לאורך מסלול גרירתו של המנוח, עוד מסר כי הוא יכול לקבוע שפיסות הבד שנמצאו בזירה ונתפסו הם סימנים של גרירת המנוח על האספלט. העד נשאל על אודות תיעוד שיחת ההיוועצות במהלך השחזור שנערך עם הנאשם ובתשובה מסר כי מי שהפעיל את המצלמה הינו שוטר אחר, כן ציין כי הנאשם יכול היה לצאת מהניידת והוא לא מנע זאת ממנו והוסיף כי משפחת הנאשם הפריעה בזמן גביית העדות.

קביעותיו של העד מבוססות היטב על סמך ממצאים שנאספו מזירת האירוע ועדויות העדים האזרחים והשוטרים שנכחו בזירה. בעדותו לא נתגלו סתירות ופריכות וקביעותיו לא התערערו.

ב"כ הנאשם טען בסיכומיו שהעד הוא בעל אינטרס ומעוניין בתוצאות החקירה. לא מצאתי ביסוס ראיתי לטענה זו ומשכך אין בידי לקבלה. אוסיף כי העד לא נשאל כלל על אודות עניין אישי או סכסוך בינו לבין הנאשם. מדובר בעד אובייקטיבי, מסר עדות כחלק מתפקידו כבוחן משטרתי, אין לו עניין אישי בהפללת הנאשם ומכאן שאני נותנת לעדותו את מלוא המשקל.

העד ג'ורג ג'ובראן

17. העד הוא סדרן בחברת נתיב אקספרס שתפקידו לערוך לנהגים סדר בזמנים. מסר בעדותו כי ביום התאונה החנה את רכבו במירון מול התחנה בצד השני והתקשר לנהגים כדי לוודא שהגיעו למירון. רכבו עמד עם החזית לכיוון צומת מירון, הנאשם הגיע לתחנת מירון, עצר את האוטובוס, חצה את הכביש וניגש אליו. בתגובה, העד ביקש מהנאשם להתחיל את הנסיעה מתחנת המוצא שנמצאת במרחק של 300 מטרים אחורה. העד מסר כי הנאשם חזר לאוטובוס והוא עצמו היה עסוק בשיחות טלפון עם הנהגים. עוד מסר העד כי פתאום ראה שרכב פרטי עומד באלכסון מאחורי האוטובוס וחזית האוטובוס ברציף של המפרץ ו"הזנב" שלו על הכביש. הוא ניגש לזירה והבחין במנוח מבצעים בו החיאה. העד מסר כי המנוח היה מאחורי האוטובוס במרחק של 3 מטרים. העד נשאל למה הוא התכוון כאשר הורה לנאשם להתחיל מתחנת המוצא ובתשובה מסר כי ישנו מקום קדימה שניתן לבצע בו פניית פרסה. העד מסר במענה לשאלת בית המשפט מדוע לא עזר לנאשם וכיוון אותו אחורה או לא הנחה אותו להמשיך קדימה ולבצע פרסה, ובתשובה ענה כי הוא היה עסוק עם טלפונים לנהגים. העד הוסיף כי לא שם לב שהנאשם חזר אחורה כי היה עסוק בטלפונים. מסר שוב כי כשהגיע לזירה האוטובוס היה באלכסון החזית במפרץ ו"הזנב" בכביש, הבחין שעשו החיאה למנוח, היו אנשים ובהמשך הגיעו כוחות הצלה. עוד מסר העד כי לא דיבר עם הנאשם כי עם קצין הבטיחות לחוד. העד לא ידע אם המנוח היה חי או מת אך הוא הבחין בשריטה על המצח. העד נשאל אם המנוח היה על הכביש או במפרץ ובתשובה ענה כי אינו זוכר. במענה לשאלת בית המשפט מסר

כי נוסעים עולים הן בתחנת המוצא והן בתחנה בה אירע האירוע וכי התחנה בה קרתה התאונה עולים יותר נוסעים כי הם מתפללים במקום קרוב ובאים ברגל. עוד מסר העד כי כשהנאשם הגיע לא היו אנשים. העד נשאל אם אמר לנאשם לחזור לתחנת המוצא והוא השיב כי הורה לו להתחיל בתחנת המוצא. העד נשאל לגבי מיקום המנוח ומסר כי אינו זוכר. התובעת הפנתה אותו להודעתו במשטרה בה מסר כי המנוח היה במתחם התחנה ובתשובה מסר כי אינו זוכר. לשאלת הסנגור מסר כי רגליו של המנוח היו לכיוון הכביש. עדותו של העד הגיונית, אמינה ולא נפלו בה סתירות, העד ציין כי האוטובוס היה באלכסון, דבר העולה בקנה אחד עם מסקנת הבוחן שי כי האוטובוס נסע באלכסון.

העד ניר פינקלשטיין

18. העד הינו מומחה מז"פ, ערך חוות דעת - ת/39. הוא העיד על התאמה בין קרעי הבגדים שנמצאו בזירת האירוע לבגדיו של המנוח. העד מצא התאמה במאפיינים סוגיים של הפריטים שנאספו מהזירה והועברו לבדיקה. כלומר, העד מצא התאמה בין פיסות הבדים שנמצאו על הכביש ובתחתית האוטובוס לבין בגדיו של המנוח. בדיקת העד העלתה התאמה בין **כל** המוצגים **בכל** המאפיינים שנבדקו. המאפיינים הם מאפיינים סוגיים עם או בלי מאפיינים תת סוגיים (סעיף 4.ד. נספח ב' לת/39). ההתאמה נמצאה באריגה, עיצוב וצבע. בעדותו בבית משפט הסביר העד כי בשל העובדה שחלק מהממצאים היו במצב של עיוות (כתוצאה מגזירה או הפעלת כח), לא היה ניתן לקבוע התאמה מלאה. לגבי עיוות הבד, הסביר העד כי ברגע שחומר מסוים חווה כוחות מסוימים הוא נמתח או מתעוות, ולאותה מתיחה יש גבול אלסטי מסוים. כך שאם עוברים את הגבול האלסטי, גם לאחר שמשחררים את הכוחות המופעלים מגיעים לאזור שנקרא אזור פלסטי, ובשלב הזה גם לאחר שמשחררים את הבד, הוא מתעוות וצורתו משתנה ונראית אחרת. לפיכך לא היה ניתן לקבוע רמת התאמה מלאה, אך הדגיש כי ניתן לראות התאמה במאפיינים הסוגיים. העד נשאל בחקירה נגדית על אודות צבר הממצאים שמצא בעת ההשוואה, בתשובה הפנה לסעיף 7 בנספח ב' לת/39, לפיו בהינתן מספר מוצגים שנקשרו לאירוע שאין ביניהם זיקה משותפת, גם אם ההתאמה של כל אחד מהפריטים היא רק סוגית, עדיין יש בכך כדי לצמצם את הסיכוי שהפריטים הם ממקור שונה. כלומר, הדבר מחזק כי הפריטים הינם מאותו מקור ומחזקת את המסקנה בדבר ההתאמה.

מדובר בעד מומחה שהתייחס לחוות דעתו ונתן הסברים לקביעותיו ומסקנותיו על באופן מקצועי. העד מסר עדות עקבית ולא שינה את הסבריו בהתאם למשמעות הנובעת ממסקנות. התרשמתי ממהימנות מקצועית גבוהה ומכאן שאני נותנת לעדותו מלוא המשקל.

השוטר רנ"ג אמיר בכר

19. העד הינו רכז בוחנים במשטרה, לקח את האוטובוס לבדיקה והעביר מוצגים (בגדי המנוח ופיסות הבדים) למעבדה. באמצעותו הוגשו בהסכמה מזכר ודוח שרשרת מוצג - ת/4 ו- ת/5 בהתאמה. בת/4 העד ציין כי בבדיקה שנערכה לאוטובוס במוסך עלה כי אין זמזם רברס כן ציין כי התברר שנוצר קצר החוטים שגרם לאורות הרברס לא לעבוד. העד נשאל על אודות הקשר בין התאונה לקריעת החוטים של זמזם הרברס ובתשובה הוא הפנה לדברי המנהל הטכני. בחקירה נגדית נשאל אם ערך מזכר המתעד נטילת המוצגים מהרשם ובתשובה מסר כי ייתכן שלא רשם מזכר בטעות. כבר אומר כי אין בכך כדי לפגוע בשרשרת המוצג באופן שמנתק את המוצגים מהאירוע. ת/5 הוגש בהסכמה והוא מתעד מספרי השקיות בהם אוחסנו הממצאים מהזירה. כל דוחות שרשרת מוצג הוגשו בהסכמה (ת/19, ת/2, ת/20, ת/21 ו- ת/22) ולא נטען כי השקיות היו פתוחות או שהכילו מוצגים שאינם קשורים לאירוע.

העד רנ"ג שייקה פלג

20. העד הינו בוחן משטרתי. הוא נסע ביחד עם השוטר אמיר בכר ונציג חברת נתיבי אקספרס למוסך לצורך בדיקת מערכת ההתרעה בנסיעה לאחור. באמצעותו הוגשו זיכרון דברים, לוח תצלומים, דוח פעולה ולוח תצלומים נוסף - ת/6, ת/7, ת/8 ו- ת/9 בהתאמה. בחקירה הנגדית נשאל היכן היה האוטובוס מיום התאונה ועד ליום הבדיקה ובתשובה מסר כי היה במגרש "מטרו" בחצור הגלילית. כן אישר כי האוטובוס היה בחלק הפתוח של המגרש. העד נשאל אם בתקופה בה היה האוטובוס במגרש הזמזם התפרק בתשובה מסר העד **"שאלה טובה. לא יודע לענות עליה"** (עמ' 14 שורה 19).

העד יערב יחיא

21. העד הינו מנהל מרכז שירות בחברת כלמוביל שנותנים שירות לאוטובוסים של חברת מרצדס. העד מסר הודעה במשטרה אשר הוגשה בהסכמה וסומנה ת/30. בהודעתו מסר העד כי בדק מערכת ההתרעה של האוטובוס בנסיעה לאחור, והסביר וכי אורות הרברס והזמזמים עובדים יחדיו. עוד מסר כי יחידת הבקרה של המערכת המפעילה את אורות הרברס והזמזם מונחת ליד תיבת ההילוכים ויחידת בקרת השלדה מתחת למושב הנהג. העד מסר כי המחשב לא הראה על תקלה במערכת הרברס אך בדיקת תא המנוע הראתה כי לא היתה הספקת חשמל לאורות הרברס וכי "הפיז" האוטומטי קפץ כתוצאה מצריכת זרם גבוה ולא זימזם. עוד מסר כי לא נמצא זמזם והחוטים היו תלושים. לשאלת החוקר אם הנזק יכול להיגרם כתוצאה מתאונה מסר העד כי הזמזם קשור עם ברגים וכי בזמן הבדיקה לא היה זמזם **כלל** וכי מיקום הזמזם הינו בתא המנוע בחלק **העליון** וכי החוטים לא עוברים מתחת אוטובוס. העד לא יכל לענות לשאלה אם פגיעה באדם יכולה לגרום נזק בזמזם. בחקירתו הנגדית, מסר העד כי הנהג לא יכול לדעת אם קיימת תקלה באור הרברס כי לא נראה חייווי בלוח הבקרה. יחד עם זאת, הוא ציין כי ניתן לדעת שהמערכת אינה עובדת כשצליל הזמזם לא נשמע. העד מסר כי ניתן לשמוע זמזם הרברס מתא הנהג של האוטובוס גם אם החלון פתוח. העד לא יכל לספק תשובה לעניין סיבת תלישת החוטים, אך ציין שוב כי לא נמצא זמזם כלל.

מעדות העד עולה כי הנהג יכול היה לדעת כי הזמזם לא עבד מאחר שניתן לשמוע אותו מתא הנהג גם כאשר החלון פתוח (הנאשם טען כי החלון היה פתוח). זאת ועוד, ניתן להסיק מעדותו של העד כי לנוכח מיקום מערכת ההפעלה והבקרה של אורות הרברס והזמזם, הרי שהסיכוי שהתאונה גרמה לנזק בזמזם ואורות הרברס הינו קלוש. העד הדגיש כי לא היה זמזם כלל. ניסיונו של הנאשם לטעון כי מערכת ההתרעה ניזוקה בין אם כתוצאה מהתאונה ובין אם על ידי מאן דהו שחיבל במערכת בזמן שהאוטובוס היה מאוחסן במגרש, אין בו כדי לסייע להגנתו, וזאת לנוכח האמור בת/10 (דוח הבוחן שי מנדל) בו צויין כי האוטובוס נבדק בזירת האירוע והבדיקה העלתה כי האורות, הזמזם והמצלמה לא עבדו. אוסיף כי מגרסת הנאשם עצמו, עליה אמוד בהמשך, עולה כי הזמזם לא עבד.

העד לחוד לחוד

22. העד הוא קצין בטיחות בחברת נתיבי אקספרס, הודעותיו במשטרה הוגשו וסומנו ת/31, ת/32, ת/33. העד נחקר תחת אזהרה בגין אחריותו השלוחית מתוקף תפקידו. העד מסר כי בדק את האוטובוס ביום 14/4/19, ובמסגרת הבדיקה בדק, בין היתר, אורות וזמזם הרברס. הוא לא בדק מצלמת רברס כי לטענתו אין חובה בחוק. לשאלת החוקר כיצד הוא מסביר כי מצלמת רברס, אורות וזמזם רברס לא עבדו, השיב כי הדבר לא דווח על ידי הנהג והוסיף כי במעמד הבדיקה לא היו תקלות. בת/32 נשאל אם ניתן לשמוע זמזם הרברס

ממקום מושב הנהג ובתשובה מסר כי הדבר תלוי בנסיבות וכי לרוב הדבר אפשרי. כן מסר כי כשהחלון פתוח, תמיד אפשר לשמוע את הזמזם. לשאלת החוקר כיצד יכול הנהג לדעת אם האורות או הזמזם עובדים ובתשובה מסר כי בלילה ניתן לראות את האורות במראה במהלך נסיעה אחורנית ולשמוע את הזמזם. בת/33 עומת העד עם ממצאי הבדיקה לפיהם לא היה זמזם כלל באוטובוס, ובתשובה מסר כי הזמזם תפוס בברגים אך חשוף לווברציות אשר יכולות לגרום לברגים להשתחרר, להתנתק וליפול. הוא נשאל אם מדובר בתופעה מוכרת וענה בשלילה אך ציין כי הדבר יכול לקרות. כן מסר העד כי טיפל בעבר במקרה בו הברגים היו משוחררים והוא חיזק אותם. בחקירה נגדית מסר העד כי הוא נוהג לעשות הדרכות לנהגים בתדירות של פעמיים בשנה. כן מסר כי אין חובה להיעזר במכוון בנסיעה אחורנית. העד עומת עם ממצאי הבדיקה שהעידו כי החוטים היו תלושים וכי לא היה זמזם, ובתשובה מסר כי הדבר ייתכן שהזמזם נפל או מישהו חיבל בו. כן מסר כי לא נתקל במקרה בו הזמזם נפל.

עדותו של העד הגיונית וקוהרנטית. העד אישר כי לרוב ניתן לשמוע זמזם הרברס ממקום מושב הנהג ותמיד כשהחלון הנהג פתוח. עדותו של העד עולה בקנה אחד עם גרסת העד יערב יחיא.

ראיות ההגנה

23. הנאשם נחקר 3 פעמים, הודעותיו הוגשו וסומנו ת/25, ת/26, ות/28. בחקירתו הראשונה ת/25 סיפר כי ביום האירוע הגיע לתחנה, החנה את האוטובוס וירד לכיוון הסדרן ג'ורג' שצעק עליו והורה לו לחזור לתחנת המוצא. תוך כדי חזרה לאוטובוס, נתן מבטים לכל הסביבה, עלה לאוטובוס, הפעיל 4 וינקרים והחל לנסוע לאחור, הוא ציין כי הוא נסע אחורנית בידועו שהכביש ריק, כן טען כי לא היו נוסעים בתחנה ולא אנשים מסביב, הסתכל במראות ימין ושמאל, ואז ממראה שמאל ראה "משהו גדול על הכביש שוכב" (ת/25 עמ' 2 שורה 15), אז ירד מהאוטובוס והבחין במנוח במרחק קצר מחלקו האחורי של האוטובוס. עוד מסר הנאשם כי צעק לעבר ג'ורג' והגיעו שני נערים ואז התאספו אנשים. הנאשם מסר כי הוא מכיר את התחנה וכי בדרך כלל אין נוסעים בתחנת המוצא. הנאשם נשאל על זמזם רברס ומסר כי הוא שמע את הזמזם מספר ימים עובר לתאונה. הנאשם לא ידע להסביר מדוע נסע אחורנית. הנאשם מסר כי האוטובוס מוצמד אליו כבר שלושה שבועות. בחקירתו השנייה, ת/26, לשאלות חוזרות מחקירתו הראשונה, הוא הפנה לתשובותיו שם. כשנשאל על אודות זמזם הרברס, אישר כי ניתן לשמוע את הזמזם מתוך האוטובוס ומחוצה לו. כשנשאל אם שמע את הזמזם בזמן התאונה מסר כי אינו זוכר אם התייחס אליו. כשנשאל מדוע חזר אחורה אם לא שמע את הזמזם והוא השיב "אין לי תשובה" (ת/25 עמ' 2). הנאשם נשאל אם הזיז את המנוח וענה בשלילה אך ציין כי הגיעו שני נערים. גם בחקירתו השלישית, הנאשם לא ענה על חלק מהשאלות באופן ענייני ומסר כי ענה על השאלות בחקירותיו הקודמות. הנאשם נשאל לגבי הזמזם ושוב מסר כי הוא שמע אותו שלושה ימים לפני התאונה. הנאשם לא סיפק הסבר מדוע נסע ברברס ללא אורות רברס, ללא זמזם וללא מכוון.

24. לסיכום, בכל הודעותיו במשטרה, הנאשם אישר כי נסע ברברס אך לא סיפק הסבר מדוע הוא עשה כן ולא ביצע פרסה, אישר כי ניתן לשמוע זמזם הרברס מתא הנהג, אישר כי האוטובוס מוצמד אליו מזה 3 שבועות, אישר כי נסע עם חלון פתוח והתחמק ממתן תשובה אם שמע את הזמזם ביום התאונה.

הנאשם נחקר בבית המשפט, בחקירתו מסר כי כשהחנה את האוטובוס לא היה אדם במקום. הנאשם אמר כי לאחר שג'ורג' הורה לו לחזור לתחנת המוצא הוא ניגש לאוטובוס, הוא התמתח אחורה כדי לראות "אם מישהו

ירוץ או יבוא, וכשהתחיל לנסוע אחורה, הבחין בקרן אור של רכב. הנאשם הדגיש כי היה בעצירה מוחלטת והבחין כי הרכב מתעכב. הנאשם הבחין במראה הימנית כי הרכב התחיל לזוז ויצא באופן כזה שהגלגלים עלו על אי התנועה ואז ראה בנאדם על הצד מפיו ונחיריו יוצאות הפרשות. הנאשם מסר כי הגיע אל המנוח שהיה על הצד ורגליו לכיוון הכביש והוא הפך אותו על הגב. עוד אמר כי המנוח חרחר והוציא ריר. הנאשם טען כי צעק לעבר ג'ורג', וכי כשירד מהאוטובוס לא היו אנשים מלבד ג'ורג' ואז ג'ורג' הזעיק כוחות הצלה. הנאשם נשאל אם שמע את זמזם הרברס באותו יום ובתשובה מסר כי הוא לא ייחס לכך חשיבות. הוא אישר שלא היתה מצלמת רברס באוטובוס. הנאשם נשאל אם מותר לנסוע ברברס בכביש ראשי והשיב בחיוב והוסיף שצריך לעשות זאת בזהירות. הנאשם מסר כי היה מוצדק לנסוע בנסיעה אחורנית מאחר שלטעמו כדי לחזור לתחנת המוצא היה אמור לנסוע 7 קילומטרים. הנאשם נשאל מדוע לא הזכיר במשטרה כי הבחין ברכב שבא מאחורה ובתגובה מסר שהדברים נאמרו ותועדו. הנאשם נשאל לגבי זמזם רברס ואורות רברס והוא מסר כי אחרי שנחקר בתחנה, ניגש לסדרן וביקש לצפות בסרטון של התחנה המרכזית ואז הבחין באורות ושמע את הזמזם. כשנשאל אם יש לו תיעוד מסר כי התיעוד נמצא עם העד לחוד. הנאשם נשאל שוב אם שמע את הזמזם ובתשובה מסר כי לא היה מרוכז בזמזם אלא במראות. הנאשם לא סיפק הסבר המניח את הדעת שהוא נמנע מלספר במשטרה כי הוא הפך את המנוח. הנאשם נשאל לגבי שני הנערים והוא מסר כי לא היו שני נערים, והוסיף כי לבטח לא היו מהאנשים הראשונים במקום. הנאשם נשאל אם דיבר עם מישהו בזירה והוא השיב כי לא דיבר עם אף אחד מלבד עם שתי נשים שכידו אותו בשתייה ותמרים. אחרי חקירה מאומצת אישר הנאשם כי שוחח עם השוטרים אך הכחיש שאמר להם שהוא פגע במנוח. הנאשם עומת עם דברי העד בניה סופר לפיהם הוא (הנאשם) אמר לו שהמנוח קפץ לו לכביש, ובתגובה צחק ואמר **" בוא נסכם שאם בחור תחת השפעת גראס את לוקחת את העדות שלו כאמיתית לחלוטין , אז כל הכבוד לכם" (עמ' 189 שורות 4-5).**

הנאשם נשאל כיצד הוא מסביר שהמנוח היה מאחורי האוטובוס בהינתן שהוא העיף מבט מאחורי האוטובוס והוא ענה כי אין לו תשובה. הנאשם עומת עם עדותו של איליה שלג שהעיד כי שמע "בום" וראה את המנוח נופל, והוא התחמק ממתן תשובה. הנאשם עומת עם דברי העד איליה כי הוא והנאשם הזיזו את המנוח ובתגובה הנאשם מסר כי שני בחורים שאינו מכיר את שמותיהם הזיזו את המנוח שרגליו לא יהיו בכביש ושהוא צעק לעברם שיחדלו ממעשיהם. הנאשם הכחיש כי הוא ביקש מהעד איליה להזיז את המנוח. כמו כן הנאשם הכחיש כי אמר שמצלמת הרברס לא עבדה. הנאשם עומת עם ממצאים בשטח לרבות סימני גרירה ובתשובה מסר כי לא ייתכן שהמנוח נגרר, וכי אם היה נגרר הוא היה נחתך. הנאשם חזר על דבריו שהוא לא הזיז את המנוח.

אין בידי לקבל את גרסת הנאשם. הנאשם מסר גרסה כבושה בבית המשפט בניסיון לטעון כי המנוח נפגע מהרכב שהבחין בו מאחוריו כשעמד לנסוע אחורה. גרסה זו לא קיבלה ביטוי באף אחת מהודעותיו ואף לא נמסרה במעמד הכפירה בבית המשפט. עדים שנכחו בזירה לא עומתו עם גרסה זו. הנאשם לא סיפק הסבר המניח את הדעת לכבישת עדותו וניסה להטיל דופי בעבודת המשטרה ואמינות העדים. כידוע, בהעדר הסבר לכבישת העדות, לא ניתן לתת לה משקל של ממש.

25. בע"פ 5730/96 רציאני נ' מדינת ישראל (1998), נפסק על ידי כבוד השופט י' קדמי כדלקמן:

"... גם נאשם הכובש את גרסתו חייב ליתן הסבר סביר ואמין בדבר הטעם לכבישתה של הגרסה; ובמקום שלא ניתן טעם כזה, נושאת הגרסה המאוחרת תווית של חשד, שמא היא כוזבת. תווית כזו טעונה הסרה; וכל עוד לא הוסרה הריהי מעיבה על אמינותה של הגרסה".

עמוד 13

זאת ועוד, הנאשם הרחיק את העד איליה וחברו (שני הנערים כלשונו) ושלל הימצאותם בזירה. כשהתבקש לתאר מי האנשים שפגש מהרגע שירד מהאוטובוס, טען הנאשם שפגש רק את ג'ורג', ברגע שירד מהאוטובוס ראה את המנוח, קרא לג'ורג', וחוץ ממנו אף אחד לא הגיע. דבריו עומדים בסתירה עם דבריו שנמסרו בת/25 ובפרט בת/26, שם מסר הנאשם כי מיד לאחר התאונה הגיעו למקום שני נערים, שהזיזו את המנוח מהכביש. תיאור העולה בכנה אחד עם עדותו של העד איליה. ניסיונו של הנאשם להרחיק את "שני הנערים" לאחר שמיעת כל העדויות ובפרט עדותו של העד המרכזי איליה אומר דרשני. הנאשם לא מסר הסבר המניח את הדעת להחלטתו לנסוע נסיעה לאחור, והתחמק מלענות לשאלה אם שמע זמזם הרברס ביום האירוע. כמו כן, הנאשם הכחיש והתנער מהאמרות המפלילות שאמר בפני השוטרים מוטי חליבה ואריאל סגל.

התרשמתי מחוסר אמינותו של הנאשם אשר שינה פרטים מתוך גרסתו, כבש את עדותו והתחמק ממתן תשובת בניסיון לחלץ את עצמו מאשמה.

העד משה כהן

26. העד הוא מומחה מטעם ההגנה, ערך חוות דעת - נ/3. העד היה בעבר בוחן משטרה. העד לא ביקר בזירת התאונה וחוות הדעת נערכה כעבור 3 שנים מהתאונה. העד טען כי ביצע בדיקות לאוטובוס בדרך עפר בראש פינה אך אינו מחזיק בתיעוד. העד מסר כי תיאם בדיקה של האוטובוס עם רכז הבוחנים אך כשגילה שהאוטובוס אוחסן בשטח פתוח שלכל אדם גישה אליו, הוא לא מצא טעם לערוך את הבדיקה.

העד טען כי ערך חוות הדעת על סמך כל חומר החקירה ופרוטוקולים של בית המשפט אך ניכר מעדותו כי הוא נדרש לראיות באופן סלקטיבי. כך למשל הוא לא התייחס לסימני ניגוב האבק הטריים בתחתית האוטובוס שתועדו בדוח הבוחן התמונות והתחמק מכל שאלה הנוגעת לממצאים אלה ומסר כי אין לו מסקנה. מסר כי לכל ממצא צריכה להיות "טביעת אצבע" בצד השני. העד חזר ואמר כי אין בחלק האחורי של האוטובוס סימנים ומכך הוא למד שלא היה מגע בין המנוח לאוטובוס. העד ציין בחוות הדעת כי הבוחן המשטרתי לא ערך התאמת נזקים וכשנשאל אם נהוג לבצע התאמת נזקים בין רכב לגופה וכיצד מבצעים בדיקה זו השיב שהוא יוכל להפנות בהמשך לספרות מקצועית. יודגש כי העד לא הפנה לספרות כלל. העד עומת עם סתירות בין עדות הנאשם לעדי תביעה ולאמור בחוות דעתו בסעיף 6.1. בו צוין כי דברי הנאשם לא נסתרו כן עומת עם התעלמותו מעדותו של הקטין איליה שלג, ובתגובה הוא התחמק ממתן תשובה עניינית. העד נשאל לגבי סימני הגרירה על הכביש וטען כי אין קשר בינם לבין הגופה. גם למסקנות המומחה ניר פינקלשטיין טען כי בהעדר בדיקת DNA אין למסקנותיו חשיבות. העד עומת עם העובדה כי בחוות דעתו התעלם מהסימנים שנראו על הכביש, קרעים של הבגדים, סוג החבלות, עדות המומחה מהמכון לרפואה משפטית, פירורי הבגדים על הכביש ובתשובה מסר כי אין לממצאים אלה קשר לגופה מבלי שסיפק הסבר ענייני. העד נשאל אם מותר לנסוע ברבס והשיב "רק לצורך" (עמ' 229 שורה 28). כשנשאל להסביר מה הוא "צורך" השיב כי תקנה 45 אינה מגדירה "צורך".

עדותו של העד כמו גם חוות דעתו אינה מושיעה את הנאשם. אין בה לחתור תחת מארג עדויות התביעה או לעורר ספק סביר במסקנות החקירה. המומחה התעלם מעדויות וממצאים שנאספו מזירת התאונה, והתייחס לנתונים באופן סלקטיבי, כן התעלם ממסקנות אנשי מקצוע. העד לא ביצע בדיקות או ניסויים, ניכר כי חוות הדעת נערכה בהנדוס לאחור תחת הנחת עבודה ברורה המאלצת חלק מהממצאים לתמוך בה. לא בכדי התמקדו חוות הדעת והעדויות עצמה במחדלי חקירה ולא בממצאי מומחיות מבוססי בדיקות מהימנות, מלאות

ומקצועיות. העד הותיר בי רושם מתחמק ובלתי מקצועי ואין בידי לקבל את ממצאיו.

האם האוטובוס פגע במנוח?

27. העדות המרכזית בעניין זה הינה עדותו של העד איליה יוסף שלג. העד תיאר כי הבחין במנוח עומד במפרץ, תיאר כי שמע "בום" והבחין במנוח נופל, היתה גרירה, האוטובוס בלם והתקדם "טיפה" קדימה. חיזוק לעדותו ניתן למצוא בעדויותיהם של השוטרים מוטי חליבה ואריאל סגל בפניהם הנאשם הודה כי נסע רברס ופגע במנוח. הסנגור טען כנגד המשקל שיש לתת לדברי הנאשם בצינו כי הנאשם לא הוזהר. אשר לדברים שתועדו על ידי השוטר חליבה, הוא ציין כי הנאשם אמר את הדברים שלא במסגרת חקירה. ואילו השוטר אריאל מסר כי הדברים נאמרו במסגרת תחקור שקדמה לו אזהרה כדן. דבריו של השוטר אריאל לא נסתרו. דבריו של הנאשם יש בהם ראשית הודייה. כפי שנקבע בע"פ 8107/09 דענא נ' מדינת ישראל (2011):

"הלכה היא כי התבטאויות שיש בהן ביטוי לתחושת אשם או להכרת אשמה מצידו של נאשם מהוות ראשית הודייה, ובתור שכאלה בכוחן להצטרף לראיה בסיסית ולשמש לה 'סיוע' או 'דבר-מה' במקום שנדרשת תוספת מאותו סוג" (שם בפסקה 22, וראו גם, ע"פ 3834/10 והבה נ' מדינת ישראל (6.3.2013); ע"פ 8680/11 פלוני נ' מדינת ישראל (5.6.2013) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 8743/09 מנקין נ' מדינת ישראל (13.2.2013)).

זאת ועד, הממצאים בזירת התאונה, ובכללם סימני הגרירה של נעלי המנוח שנראו לאורך כ- 14 מטרים, פיסות הבד על הכביש ופיסות הבד שנמצאו "תקועים" בתחתית האוטובוס, לא מותירים ספק כי המנוח נפגע ונגרר על ידי האוטובוס. הימצאות פיסות בד בתחתית האוטובוס אינה "טבעית" ובהינתן התאמה סוגית בכלל הפרמטרים שנבדקו בין בגדי המנוח לאותן פיסות בד, כפי שהעיד המומחה ניר פינקלשטיין, הרי שהמסקנה המתבקשת הינה אחת ויחידה כי המנוח נגרר על ידי האוטובוס. העובדה כי המנוח נמצא במרחק של מטרים בודדים מחלקו האחור של האוטובוס אין בה כדי לערער מסקנתי זו. נהפוך הוא, הרי שהנאשם עצמו אישר כי להערכתו המנוח היה במרחק של כשניים וחצי מטר מהאוטובוס (ובעניין זה דבריו עולים בקנה אחד דברי עדי התביעה). קיום המרחק בין המנוח לאוטובוס מקבל הסבר בעדותו של העד איליה כי אחרי ה"בום" הנאשם התקדם מעט קדימה. טיב החבלות שנגרמו למנוח וצורתן כפי שעולה מהתמונות ת/41, חוות הדעת ת/40 ועדותו של ד"ר זייצב אף מאששות מסקנת הבוחן שי מנדל ודברי העד איליה כי המנוח נפל כאשר נפילתו היתה בתאוצה (כתוצאה מהפעלת כח) ונגרר. לאור האמור, אני קובעת כי במהלך נסיעתו האחורנית, האוטובוס פגע במנוח, הפילו וגרר אותו מרחק של כ- 14 מטרים.

האם הנאשם נעזר באמצעי זהירות; מכוון, מצלמת רברס, אורות רברס וזמזום?

28. הנאשם לא חלק על כך שלא נעזר במכוון והוא אישר שלא היתה באוטובוס מצלמת רברס. בת/10 שהוגש בהסכמה צוין מפורשות כי בדיקת האוטובוס במקום התאונה העלתה כי אורות הרברס, המצלמה והזמזום לא עבדו. כמו כן העד יערב יחיא העיד כי בדיקת האוטובוס הראתה כי לא היתה הספקת חשמל לאורות הרברס וכי לא נמצא זמזום כלל. עדותו של העד לא נסתרה. חיזוק לטענת המאשימה כי ביום התאונה הזמזום לא עבד ניתן למצוא בדבריו שלא נסתרו של העד איליה לפיהם עובר ל"בום" הוא לא שמע רעשים או צליל כלשהו. העובדה שהבדיקה בוצעה בחלוף כשלושה חודשים כשהאוטובוס היה מאוחסן במגרש פתוח אין בה כדי לפגוע במסקנה המתבקשת, זאת

עמוד 15

לנוכח הראיות עליהן עמדתי וכן לנוכח גרסתו המתחמקת של הנאשם .

גרסתו של הנאשם שהוא לא "ייחס חשיבות" אם הזמזם עבד ביום התאונה בעוד שייחס חשיבות לזמזם שלושה ימים לפני התאונה, אינה מתיישבת עם השכל הישר. גרסתו של הנאשם נחלשת לנוכח דבריו הוא ודברי העדים יערב יחיא ולחוד לחוד לפיהם ניתן לשמוע צליל הזמזם מתא הנהג גם כשהחלון פתוח.

29. לסיכום, אני קובעת כי ביום התאונה הנאשם נסע ללא אורות רברס וללא זמזם, ללא עזרת מכוון וללא מצלמת רברס.

המסגרת נורמטיבית

רשלנות - יסודות העבירה:

30. יסודות העבירה הנדרשים לצורך השתכללותה של עבירת גרימת מוות ברשלנות לפי סעיפים 64 ו- 40 לפקודה בזיקה לסעיף 304 לחוק העונשין התשל"ז - 1977, המיוחסת לנאשם, זהים, לפי ההלכה הפסוקה, ליסודות עוולת הרשלנות, המוגדרים בסעיף 35 ו-36 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח - 1968, **היינו;**

- א. **חובת זהירות מושגית וקונקרטי.**
- ב. **התרשלות - הפרת חובת הזהירות במעשה או במחדל.**
- ג. **נזק, וקשר סיבתי עובדתי ומשפטי בין האירוע לנזק.**

א. חובת הזהירות:

חובת זהירות מושגית:

קיומה של חובת הזהירות המושגית נקבע על פי מבחן הצפיות, היינו האם אדם מן היישוב, בנסיבות העניין, יכול לצפות להתרחשות הנזק בשל סטייה מרמת הזהירות הנדרשת ממנו ואם צריך לצפות להתרחשות הנזק בשל כך. בענייננו אין ולא יכול להיות ספק כי הנאשם בהיותו נהג חב חובת זהירות כלפי המנוח בהיותו הולך רגל.

בד"נ 22/83 **מדינת ישראל נ' אליהו בן עובדיה חדריה** (1984), נקבע מפי כב' הנשיא שמגר:

"..אין חולק, כי בהיבט הכללי חב נהג חובת זהירות כלפי המשתמשים האחרים בדרך, ובכללם הולכי הרגל, אשר נמצאים בתחום הסיכון של נהיגתו, ולעניין זה אין, כמובן, נפקא מינה, אם הנהג נוסע קדימה או אחורה.." (ראו גם: ע"פ 119/93 **גייסון לורנס נ' מדינת ישראל** (1994) וההפניות שם).

חובת זהירות קונקרטית:

במסגרת בחינת חובת הזהירות הקונקרטית, יש להתחשב בנסיבותיו המיוחדות של המקרה. השאלה עליה יש

להשיב הינה: האם אדם סביר יכול היה וצריך היה לצפות, במכלול נסיבותיו המיוחדות של המקרה, את קרות הנזק. וכפועל יוצא מכך, האם בנסיבות הקונקרטיות חרג הנאשם מרף הזהירות המצופה מנהג סביר בנעליו של הנאשם.

גם חובת הזהירות הקונקרטית אינה מערימה קושי במקרה זה בהינתן שהנאשם נסע נסיעה אחורנית. לנוכח הסיכון הרב הטמון בנסיעה אחור, קבע המחוקק חובת זהירות ספציפית, בדמותה של תקנה 45 לתקנות התעבורה התשכ"א -1961 (להלן - **תקנות התעבורה**).

ב. התרשלות

תקנה 45 לתקנות התעבורה קובעת כדלקמן:

"נוהג רכב לא יסיעו אחורנית אלא אם כן יש צורך בכך ובמידת הצורך לאחר שנקט באמצעים הדרושים בנסיבות הקיימות כדי למנוע:

(1) סיכון או פגיעה;

(2) הטרדה או הפרעה".

הסעיף קובע שני תנאים לנסיעה אחורנית: **האחד**, צורך; **והשני**, נקיטה באמצעי זהירות.

אשר **לצורך**, הנאשם לא הצליח להצביע על הצורך המצדיק נסיעה אחורנית. הדבר לא נעשה לצורך הצלת חיים למשל או מניעת סיכון, כי אם מטעמי נוחות. הנאשם טען כי נסיעה קדימה היתה מחייבת אותו לנסוע 7 קילומטרים. אציין כי הדבר לא הוכח ולא הובאה ראיה לכך. גם אם אניח כי כך הם פני הדברים הרי שאין בכך כדי להצדיק נסיעה אחורנית תוך יצירת סיכון שלא לצורך.

אשר **לאמצעים הדרושים בנסיבות הקיימות כדי למנוע סיכון או פגיעה**", אומנם המחוקק לא פירט אותם אמצעים, אך ניתן למצוא מענה לכך בפסיקה. בד"נ 22/83 **מדינת ישראל נ' אליהו בן עובדיה חדריה** (1984) סיכם כב' הנשיא שמגר את הפרמטרים הנוגעים לאמצעי הזהירות הדרושים בנסיעה אחורנית; הזמן ומקום האירוע, סוג הרכב, ושאלת שדה הראייה.

במקרה דנן התאונה אירעה כאשר המנוח נעמד במפרץ התחנה, מקום מיועד לכלי רכב והולכי רגל שכן המפרץ מיועד להעלאת והורדת נוסעים כך שהנאשם היה אמור לצפות להימצאותו של הולך רגל במפרץ זאת ובמיוחד שבתחנה זו עולים יותר נוסעים (בהתאם לדברי העד ג'ורג' ג'ובראן). זאת ועוד, בהינתן שמדובר באוטובוס ובו איזורים מתים כך ששדה הראייה לעולם אינו פתוח באופן מלא, הרי שברי כי נדרש להיעזר באמצעי זהירות כדוגמת מכוון ומצלמת רברס. ולא די באלה, אלא גם באמצעי התראה המעידים על נסעה לאחור ובהם אורות רברס וזמזם רברס.

רשלנותו של הנאשם מתבטאת בין היתר בהחלטתו לנסוע אחורנית ללא צורך כדן. גם אם אניח כי קיים צורך הרי שבנסיעתו כשאורות, הרברס, המצלמה והזמזם אינם עובדים הרי שהוא התרשל. גם בהימנעותו מלהיעזר במכוון הוא הפר חובת הזהירות המוטלת עליו. כלומר, אם בחר הנאשם להסתכן בנסיעה לאחור באוטובוס, מתוך תחנה המיועדת לנסעים, היה עליו - אפילו עבדה מצלמת הרברס וכך גם אמצעי ההתראה - לדאוג למכוון המזהיר את עוברי הדרך ומדריך את הנאשם בתוך הסיטואציה עמוסת הסיכון שבה נסע לאחור.

בעפ"ת 42557-11-12 (מרכז) **יחיאל ניסים נ' מדינת ישראל** (2014) נקבע כי אף על פי שהחוק אינו דורש זאת, היה על הנאשם להיעזר במכוון אחורי או לבדוק את השטח מאחורי הרכב עובר לנסיעתו, כאמצעי זהירות למניעת סיכון ופגיעה:

"... גם אם לא מוטלת על נהג שנוסע לאחור חובה מוחלטת להיעזר במכוון או לבדוק את השטח מאחורי הרכב עובר לנסיעתו לאחור הרי תנאי השטח, דהיינו, הימצאותו של "שטח מת" מאחורי הטרקטור וצפיית הימצאותו של המנוח בחלק האחורי, זמן קצר לאחר ששוחח עם המערער, חייבה את המערער לנקוט באחד מאמצעי הזהירות הנ"ל."

ג. קשר סיבתי

אשר לקיומו של קשר סיבתי בין התאונה למות המנוח, ב"כ הנאשם טען כי משלא בוצעה נתיחה לאחר המוות ובדיקת ה-CT לא פוענחה, הרי שלא ניתן לקבוע כי התאונה גרמה למותו של המנוח.

אומנם יש בנתיחת גופה כדי לסייע בקביעת סיבת מותו של המנוח ואולם אין באי קיומה של נתיחה כאמור, כדי לחסום הדרך מהוכחת סיבת המוות בראיות אחרות ואף ללמוד אותה מן הנסיבות (ראו י. קדמי, על הדין בפלילים, חוק העונשין, חלק שלישי, עמ' 1054). הדברים נכונים גם לעניין פענוח בדיקת CT בעניינו.

ניסיונו של הנאשם לטעון כי המנוח נפל מסיבה כלשהי ולא כתוצאה מפגיעת האוטובוס אינה יכולה לעמוד הן לנוכח טיב החבלות, מיקומן ודבריו שלא נסתרו של העד איליה. העד איליה העיד (והדבר לא נסתר) כי הבחין במנוח צועד "רגיל" לפני התאונה, לא צלע ולא נעזר במקל, הוא הבחין בו עומד על רגליו לפני ה"בום". העד תיאר כי המנוח נפל וחירחר. העד בניה סופר שהגיע ראשון תיאר כי המנוח היה עם דופק אך מהודעות הפרמדיקים שהגיעו כעבור כשבע דקות (והדבר לא נסתר), עולה כי עם הגיעם המנוח היה כבר ללא דופק. כלומר, המנוח נפטר זמן קצר אחרי הנפילה. מכאן שהמסקנה המבקשת כי המנוח נפטר כתוצאה מהתאונה. המרחק בין המנוח לאוטובוס (מטר וחצי 3- מטרים) עליו העידו עדי התביעה ואף הנאשם לא חלק עליו, מוסבר באמצעות עדותו של העד איליה לפיה אחרי הפגיעה האוטובוס נסע מרחק קצר קדימה.

טענותיו של ב"כ הנאשם לעניין מחדלי החקירה של המשטרה בחקירת מצבו הבריאותי אין בהם כדי לנתק את הקשר הסיבתי. שכן הנאשם לא הביא ולו בדל ראיה בעניין זה היכול להסביר סיבת המוות - במארג הממצאים הפיזיים, וכפי שנקבע בבית המשפט המחוזי ב-ע"פ 4336/91 פואד חלבי נ' מדינת ישראל:

"באשר לטענה של אי קיום קשר סיבתי קבע בית משפט קמא שלא הובאה בפניו כל תחילת ראיה או נתון אחר לעניין 'מחלותיה' של המנוחה שניתן לייחס להם את עובדת מותה. גם אם נניח שהאשה היתה אשה חולנית, הרי שללא ספק הפגיעה בה מהווה את אחת הסיבות המשמעותיות לגרם המוות, ולא הובאה כל ראיה על ידי המערער המעלה יסוד לחשש שהמנוחה לקתה בהתקף לב פתאומי עוד בטרם נפגעה. נראה לנו שבנסיבות תאונה זו האישה הצועדת לפני הרכב נפגעת על ידי הרכב ונמצאה מוטלת ללא רוח חיים בין שני גלגלי הימניים מהווה ראיה מספקת שאינה מותירה ספק סביר למסקנה כי הפגיעה בה היא שגרמה למותה".

במקרה דנן, אומנם המנוח לא נמצא בין גלגלי האוטובוס אך טיב החבלות כפי שתועד בתמונות וכעולה מעדות ד"ר זייב מדברות בעד עצמן. להזכיר כי ד"ר זייב שלל את האפשרות שהחבלות נגרמו מאירוע

אלימות. גם טענת הסנגור שהועלתה במסגרת הסיכומים לפיה הטיפול הרפואי שניתן בשטח גרם למותו של המנוח אין לה בסיס כלל ולא הובאה בעניין זה ראיה שיש בה לעורר חשד כי אותו טיפול רפואי גרם למותו של המנוח. הפרמדיקים שהגיעו למקום כעבור מספר דקות כאמור העידו כי המנוח היה ללא דופק וכי נראו עליו סימני מוות וודאיים ועם זאת, המנוח הופשט ובוצע ניסיון החייאה (ראו עדויות העדים שמעון אטדגי, צביקה לבל ואורן נאמן).

31. לסיכום, מחומר הראיות שבפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי מותו של המנוח נגרם כתוצאה מפגיעת האוטובוס וגרירתו. האפשרות לפיה המנוח מצא את מותו מסיבה אחרת כל שהיא הינה אפשרות תיאורטית בלבד שלא נמצאו לה כל תימוכין בחומר הראיות ולא ניתן ליישבה.

32. לבסוף אתייחס לטענות ההגנה לעניין מחדלי החקירה. ב"כ הנאשם טען כי אי נטילת דגימות מכתמי הדם ומפיסות הבד לצורך ביצוע בדיקת DNA, אי נטיל מעתקים מחלק האחורי של האוטובוס, ואי בדיקת הנעליים של המנוח, מהווים מחדלי חקירה שיש בהם כדי לעורר ספק באשמת הנאשם.

אין בידי לקבל טענה זו לנוכח מצבור הראיות עליהם עמדתי לעיל. המאשימה הצליחה להניח תשתית ראייתית שמספקת תמונה מלאה לגבי אופן התרחשות התאונה, הגם שלא נמצא עד ראייה שראה רגע הפגיעה במנוח, וחרף העובדה כי ויתרה על עדותו של הקטין א.א. שנכח עם העד איליה שלג.

אפנה לע"פ 1826/14 רווית דוד נ' מדינת ישראל (2014), שם, נקבע על ידי בית המשפט העליון כי:

"הלכה היא כי אין במחדלי חקירה כשלעצמם כדי להביא לזיכוי של נאשם, אם חרף קיומם הונחה תשתית ראייתית מספקת להוכחת האשמה (ראו למשל: ע"פ 8447/11 סולימאן נ' מדינת ישראל (24.9.2012); ע"פ 6040/05 אלנבארי נ' מדינת ישראל (9.8.2006); רע"פ 2132/11 ארז נ' מדינת ישראל (20.3.2011))."

אפנה בנוסף לע"פ 2697/14 חדאד נ' מדינת ישראל (2016) שם נפסק כי: **"המבחן בפסיקה לגבי מחדלי חקירה הוא אחד: האם יש בהם כדי לפגוע בהגנתו של הנאשם, למשל, עקב כך שנמנע ממנו להעלות תרחיש חלופי נוכח אותם מחדלי חקירה. אך אין לזכות נאשם רק על מנת להלקות ו"לחנך" את גורמי החקירה על כך שלא ביצעו את כל פעולות החקירה שצריך היה לבצען. בית המשפט נדרש לבחון אם בשל מחדלי החקירה, קופחה הגנתו של הנאשם וזכותו להליך הוגן, ובחינה זו "נעשית, תוך שקלול המחדלים הנטענים אל מול התשתית הראייתית שהונחה בפני הערכאה הדיונית"**

לא מצאתי כי הגנתו של הנאשם נפגעה כתוצאה מהחדלים עליהם הצביע הסנגור, זאת בהינתן שהנאשם לא העלה תרחיש חלופי אפשרי. מחדלי החקירה הנטענים אין בהם כדי לערער את התשתית הראייתית שהמאשימה הניחה.

33. כדי שלא להותיר ספק מכיוון הרשעה על סמך ראיות נסיבתיות, כבר נקבע כי: **"כוחן של ראיות נסיבתיות אינו נופל ממשקלן של ראיות ישירות, ואלו כאלו עשויות לבסס כדבעי הרשעה בפלילים. אלא שלהבדיל מראיות רגילות, כוחן של הראיות הנסיבתיות בא להן לא רק על ידי מבחן 'איכותי' בו השופט בודק את**

הראיה לגופה אלא גם לאור כמותן, צירופן זו לזו ובחינתן כמקשה אחת... הסקת מסקנות על יסודה של מערכת ראיות נסיבתיות מושתתת על ההגיון הבריא, נסיון החיים והשכל הישר..." (ע"פ 2132/04, 2404/04 קייס נ' מדינת ישראל (2007)). בע"פ 4354/08 מדינת ישראל נ' יעקב רבינוביץ נקבע כי: "... רק אם מגיע בית המשפט למסקנה חד משמעית, כי התרחיש המרשיע הוא התרחיש היחיד המתיישב עם חומר הראיות הנסיבתי, פתוחה הדרך להרשעה"

במקרה שלפניי, הוכח מעבר לכל ספק סביר כי האוטובוס נסע לאחור, ללא מכוון וללא מצלמת רברס, הגם שהנסיעה היתה מתוך תחנה המיועדת לנוסעים. לא זו בלבד שלא היו אמצעי עזר וזהירות בשימוש הנאשם, אלא שאף אמצעי ההתראה להולכי הדרך - זמזם ואורות רברס - לא עבדו. עוד הוכח כי המנוח הוטל על הכביש, מאפייני הפציעה שלו תואמים חבטה וגרירה. נמצאו חלקי ביגוד על גבי האוטובוס כמו גם סימני שפשוף, וסימני גרירה על הכביש שנותרו מנעליו של המנוח. כל זאת שעה שהמנוח נראה קודם לכן בריא ושלם, ללא כל סימן מצוקה. העדויות, הממצאים על גבי האוטובוס והממצאים על גבי גופת המנוח, מבססים באופן מלא ושלם את אשמתו של הנאשם ומשכך אני מרשיעה אותו בעבירה המיוחסת לו.

34. לאור כל האמור, החלטתי להרשיע את הנאשם בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

המזכירות תשלח נימוקי הכרעת הדין לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ב' שבט תשפ"ד, 12 ינואר 2024, בהעדר הצדדים.